

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การบริหารโรงเรียน

1.1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

1.1.2 หลักการบริหารโรงเรียน

1.2 การบริหารงานวิชาการ

1.2.1 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

1.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

1.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ

1.2.4 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ

1.2.5 ยุทธศาสตร์การบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์

เขต 2

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การบริหารโรงเรียน

1.1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ความหมายของการบริหารโรงเรียน ได้มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เสถียร เปรินทร์ (2542 : 27) สรุปว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน และครู-อาจารย์ดำเนินการร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการบริหารโรงเรียน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

นิคม พลบูรณ์ (2542 : 9) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมี จัดดำเนินงานของโรงเรียนให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543 : 56) ได้สรุปว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการบริหารที่มุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่ต้องปฏิบัติบรรลุจุดหมายโดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเสริฐชัย พิศาธรรมย์ (2543 : 14) สรุปว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ก็ตามภายในโรงเรียนโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น หรือการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีการบริหารงานปกครอง การบริหารทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานบริการ การบริหารงานเกี่ยวกับชุมชน และการบริหารด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้ ต้องมีการใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

จากความหมายของการบริหารโรงเรียน สรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการบริหารและการให้ความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

1.1.2 หลักการบริหารโรงเรียน

มีผู้กล่าวถึงหลักการบริหารโรงเรียนตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานโรงเรียน ดังนี้ คือ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้าน ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามมาตรา 39 จึงทำให้งานบริหารการศึกษา จัดกลุ่มใหม่เป็นดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล

4. การบริหารทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษาจากงานวิจัยของ Robert's Fish ได้สรุปงานวิจัยในหน้าที่ครูใหญ่ไว้ 4 ประการ และภิญโญ สาธร ได้เพิ่มงานบริหารกิจการนักเรียนอีกประการหนึ่งจึงได้งานบริหารการศึกษาในหน้าที่ครูใหญ่ไว้ 5 ประการ (นพพงศ์ บุญจิตราศุล. 2534 : 18) ดังนี้

1. การให้โอกาสทางการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน
3. การบริหารที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
4. การบริหารเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ

5. การบริหารกิจการนักเรียน

แคมป์เบล (Cambell) บริดจ์ (Bridge) และ ไนสเตรนด์ (Nystrand) ได้จำแนกงานบริหารในความรับผิดชอบของครูใหญ่ไว้ 6 ประการ (ทิพวรรณ ยุทธโยธิน ; อังใน แคมป์เบล และคณะ. 2523 : 176) ดังนี้

1. การบริหารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การบริหารหลักสูตรและการสอนหรือการบริหารงานวิชาการ
3. การบริหารกิจการนักเรียน
4. การบริหารงานบุคคล
5. การบริหารอาคารสถานที่
6. การบริหารงานการเงินและธุรการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542 : ค-ง) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยสรุปหลักสำคัญได้ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมายังสถานศึกษา โดยมีความเชื่อว่า สถานศึกษาคือ หน่วยงานสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) คือการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ในการจัดการศึกษาได้มีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการคิดและตัดสินใจร่วมกันเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) เกิดจากกระแสความเจริญรุดหน้าของสื่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว จากการศึกษาการจัดการศึกษาในรูปแบบเดิมที่มาจากส่วนกลางซึ่งอาจไม่สนองต่อความต้องการอย่างแท้จริงของชุมชนท้องถิ่นได้ การคืนอำนาจการตัดสินใจน่าจะเป็นแนวทางที่ตอบสนองและสอดคล้องกับการจัดการศึกษามากกว่า

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) เป็นหลักการความเชื่อที่ว่า การบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสามารถทำได้หลายวิธี ส่วนกลางน่าจะมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วให้โรงเรียนมีวิธีการหรือระบบการจัดการบริหารด้วยตนเอง โดยขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) โดยหลักการที่ว่าส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและคุมมาตรฐานแล้ว มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐาน นโยบายของชาติจึงมีความเชื่อว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานน่าจะทำให้การบริหารโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและคุณภาพมากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 6) กล่าวไว้ถึงการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลว่า ประกอบไปด้วย การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม โปร่งใสและหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนประกอบด้วย 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักการบริหารโรงเรียนที่คตินั้นจำเป็นที่ผู้บริหารต้องรู้ทฤษฎีการบริหารนำทฤษฎีมาปฏิบัติและมีกลยุทธ์ในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบกับการมีภาวะผู้นำที่ดี และที่สำคัญ คือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบจึงจะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สอดคล้องกับความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2 การบริหารงานวิชาการโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและให้ความสำคัญส่วนการบริหารงานอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญแต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาการให้ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการทำให้ทราบว่า มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

อังกา บุญช่วย (2537 : 2) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารทุกอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจะต้องดำเนินงานเกี่ยวกับงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด งานส่งเสริมการสอนและงานประชุมอบรมทางวิชาการ

กมล ธิโสภา (2540 : 82) ได้ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

พิชัย เสี่ยมจิตต์ (2542 : 3) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหาร ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจที่มีอยู่ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง ศิลป์ในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 56) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับ การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการใช้ความรู้ และศิลปะในการพัฒนาหรือปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน

1.2.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการ ไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 25) ได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ว่าเป็นงานหลัก มีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคนหรือของเด็ก เป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของสถานศึกษา และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ให้ได้คนที่ดีเป็นคนที่สมบูรณ์ งานวิชาการจึงได้กลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบทั้งสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าสถานศึกษานั้นมักจะมียี่ห้อเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ผลงานที่เป็นสภาพสุขอุดทางวิชาการที่แท้จริงของสถานศึกษา คือ การเป็นสถานศึกษาที่เต็มไปด้วยบรรยากาศของการเรียนรู้ เต็มไปด้วยโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 54-55) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษานับว่าเป็นงานหลักของสถาบัน เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ การจัดการศึกษาของสถาบันเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคน การที่จะได้คนที่มีคุณภาพหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ งานจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของงานวิชาการ เข้าใจระบบและขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นงานวางแผนงานวิชาการการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารวิชาการ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง มีการจัดระบบงาน นิเทศงาน ติดตามและพัฒนางานวิชาการ ถ้าผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนางานดังกล่าวให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่บังเกิดขึ้นจะปรากฏที่ผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ การจัดบริหารต่าง ๆ ดังนี้ ก็คือ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

จากความสำคัญของงานวิชาการที่กล่าวมา สรุปได้ว่า งานวิชาการนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต่างยอมรับ ทั้งนี้เพราะว่างานวิชาการเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน หรือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และพร้อมออกไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ

1.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหารงานวิชาการ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 6) ได้สรุปแนวคิดหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายที่จะทำให้งานวิชาการมีระบบ

2. การจัดโครงสร้างบริหารงานวิชาการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรจะทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ

3. การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติจะทำให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การมีเอกภาพในจุดมุ่งหมายจะทำให้การดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. การมีวินัยของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการจะสามารถทำให้งานดำเนินไปด้วยดี

6. บุคลากรทุกคนต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

7. การประสานงาน ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมือย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จของหน่วยงาน

8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการพัฒนางานเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับงานวิชาการ

9. การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ

10. การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ ศิลป์ และเทคนิคในการบริหารงาน

กรมสามัญศึกษา (2544 : 17) ได้สรุปบทบาทในฐานะผู้บริหารโรงเรียนว่าจำเป็นต้องมีนโยบายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน ครู และนักเรียนได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้มีหนังสือที่ทันสมัย จำนวนมาก เพียงพอ มีสื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลความรู้ต่าง ๆ มีระบบการค้นคว้าทั้งภายนอกและภายใน

2. จัดและดูแลให้มีสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เช่น ป้ายนิเทศ สวนสมุนไพร บรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน และในบริเวณ โรงเรียนได้ดำเนินอย่างเป็นระบบต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของโรงเรียนให้มากที่สุด เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและทันต่อเหตุการณ์

4. รมรงค์ให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่น ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้มากที่สุด สร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียน สร้างปรัชญาการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

5. จัดบริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอ รวมทั้งประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า

6. จัด และดำเนินการร่วมกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสไปทัศนศึกษา

7. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการสำรวจ ทำสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อให้ครูใช้กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง

8. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกปี โดยสรุปแล้วผู้บริหารกับงานวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการจัดการที่ชัดเจน ทั้งในด้านครูที่ต้องดูแลในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณภาพแก่นักเรียนและนักเรียนจะต้องได้รับประสบการณ์ที่เพียงพอแก่การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ อีกทั้งชุมชนให้การยอมรับในการจัดการของผู้บริหาร โดยการใช้ศักยภาพของความเป็นผู้บริหารที่มีศาสตร์และศิลป์

1.2.4 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ

มีนักวิชาการได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการ ดังต่อไปนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 59) แบ่งวิชาการไว้เป็น 6 ด้าน คือ

- 1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2) การวิจัยในชั้นเรียน
- 3) การสอนซ่อมเสริม
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา
- 6) การประกันคุณภาพการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-17) แบ่งงานวิชาการเป็น 9 ด้าน คือ

- 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผล การเรียน 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 12 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ประดิษฐ์ ทองคำปลิว (2541 : 7) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ บุคลากรทุกฝ่ายต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ดำเนินการศึกษาทำความเข้าใจ หลักสูตรต้องมีจุดหมายสำคัญ คือ ศึกษาเพื่อนำไปใช้อย่างถูกต้อง เกิดผลดีต่อผู้เรียนอย่างชัดเจนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกอย่าง ควรดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและวางแผนการสอน
2. วิเคราะห์หลักสูตร และวางแผนการสอน
3. เขียนแผนการสอน

4. สร้างงานที่ใช้ประกอบการสอน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน
6. รวบรวมและบันทึกผลการสอน
7. พิจารณาการสอน เพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครั้งต่อไป

8. สรุปผลและรายงานผลการสอน

กรมวิชาการ (2543 : 101) ได้กำหนดสาระสำคัญในหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สรุปได้ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง
หรือหลักสูตรระดับชาติที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา
มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามแนวนโยบาย
การจัดการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ
มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคน
จะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความยืดหยุ่น
ทั้งด้านสาระ เวลาและการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุม
ทุกกลุ่มเป้าหมายและสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ปฏิบัติตนตาม
หลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์
ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทัน
การเปลี่ยนแปลงและทักษะในการดำเนินชีวิต รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพ
และบุคลิกภาพที่ดี มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค ภูมิใจในความเป็นไทยและยึดมั่น
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกใน
การอนุรักษ์ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและ
พัฒนาสิ่งแวดล้อมมีความรักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้างของหลักสูตร กำหนดไว้ 5 ส่วน คือ

1. ระดับช่วงชั้น หลักสูตรกำหนดเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน คือ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
2. สาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน หลักสูตรกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่ม ได้แก่
 - 2.1 ภาษาไทย
 - 2.2 คณิตศาสตร์
 - 2.3 วิทยาศาสตร์
 - 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
 - 2.6 ศิลปะ
 - 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 - 2.8 ภาษาดังประเทศ
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์
4. มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

5. เวลาเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

ป.1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ป.4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ม.1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ม.4-6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

การจัดหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม และจำนวนเวลาเรียนอย่างกว้าง ๆ สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกอัครกษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เป็นหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใหม่ ๆ รายวิชาที่มีความเข้มข้นอย่างหลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเลือกสาระการเรียนรู้จาก 8 กลุ่ม ในช่วงชั้นที่ 2,3 และ 4 ส่วนช่วงชั้นที่ 1 ควรเรียนเฉพาะรายวิชาพื้นฐานก่อน

การจัดหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1 และ 2 (ป.1-3 และ ป.4-6) เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณภาพชีวิตกระบวนการเรียนรู้สังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิด คำนวณการคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสารและพื้นฐานการเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-3) เน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด ความสนใจของตนเองการพัฒนานุคลิกภาพ ความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบ การสร้างเสริมสุขภาพของตนเองและชุมชน ความภูมิใจในความเป็นไทย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) เน้นให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการและเทคโนโลยี

การจัดเวลาเรียน สถานศึกษาสามารถจัดเวลาเรียนได้ยืดหยุ่นตาม ความเหมาะสมในแต่ละชั้นปีโดย ป.1-3 ป.4-6 และ ม.1-3 จัดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนม.4-6 จัดเวลาเรียนเป็นรายภาคและมีการคิณำหนักของรายวิชาเป็นหน่วยกิต (40 ชั่วโมง / ภาค มีค่านำหนักวิชา 1 หน่วยกิต)

การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจะต้องใช้รูปแบบ / วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้จากธรรมชาติ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้แบบบูรณาการ และเรียนรู้คุณธรรม

สรุปแล้ว การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับจะต้องช่วยกันดำเนินการ หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า อนาคตของเยาวชนไทยจะเป็นพลเมืองได้อย่างไรตามที่สังคม ต้องการ

2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาทางด้านการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามหลักสูตรและการพัฒนาครูด้านวิชาการ

กรมวิชาการ (2546 : 17) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า (Learning Process) หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แต่ละบุคคลใช้เพื่อช่วยให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ โดยผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จะตกแก่ผู้เรียนและโดยผู้เรียนเท่านั้น

โสภณ โสมดี และอภันตรี โสตะจินดา (2545 : 14 – 15) ได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางที่ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม มีความสุขใน การเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และจะนำไปสู่ การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตในที่สุด แต่ทั้งนี้ ครูหรือผู้สอนมิได้มีความสำคัญ น้อยลง แต่ยังมีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญ หรือประโยชน์สูงสุดที่ ผู้เรียนพึงได้รับตามสิทธิพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง

พ่อแม่ และผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องช่วยเหลือกันคิด สร้างสรรค์ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ให้เขาได้รู้จักตนเอง ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาด้านการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสังเคราะห์เป็นสาระความรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง รวมทั้งเกิดทักษะในการเรียนรู้ที่มีหลากหลายวิธี เช่น การค้นคว้า อภิปราย ถกเถียง ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งคนเดียวและเป็นกลุ่มซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กรมสามัญศึกษา (2545 : 15-16) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดวางระบบการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ให้ครู-อาจารย์ ดำเนินการตามแนวทางที่ถูกที่ควร ติดตามดูแลให้ครู-อาจารย์ ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ครบถ้วนเรียบร้อย ดำเนินการให้ครูผู้สอนทุกคนต้องมีแผนการสอน รายวิชาให้ครูทุกคนทำบันทึกการสอนรายคาบและสอนตามบันทึกการสอน มีระบบติดตาม ตรวจสอบบันทึกการสอน สมุด รบ.3-ต, รบ.3-ป, ปพ.5 มีระบบติดตามดูแลการสอน ซ่อมเสริมทั้งตารางสอนและนอกตารางสอน
2. ศึกษาวิเคราะห์แผนการเรียนและนักเรียนที่เรียนตามแผนการเรียน จัดแผนการเรียนตามสภาพความเหมาะสม ความพร้อมของสถานศึกษา และให้สนองความต้องการท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน แล้วจะต้องมีการติดตามศึกษาวิเคราะห์ ทั้งแผนการเรียนที่จัดและนักเรียนที่เรียน เพื่อเตรียมตอบปัญหา ข้อควรแก้ไข ตรวจสอบความพยายามในการใช้แหล่งวิชาการและสถานประกอบการ ช่วยในการจัดการเรียนการสอน ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพติดตามจัดทำบัญชีแหล่งอาชีพท้องถิ่น สถานประกอบการ แหล่งวิชาการ ทุกรายปี
3. รับผิดชอบศูนย์คู่มือครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและควบคุมเอกสาร วิชาการต่าง ๆ ในสำนักงาน ฝ่ายวิชาการและศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู วางระบบบริการครูผู้สอน ให้มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อทางการศึกษาต่าง ๆ คู่มือครูที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เอกสาร วิชาการต่าง ๆ หนังสือประกอบการเรียนการสอนของนักเรียน จัดบริการให้ไปใช้หรือยืมสื่อ มาใช้จัดการเรียนการสอนในท้องถิ่น จัดสวัสดิการ การให้บริการต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้มา ทำงานเต็มเวลาเต็มความสามารถและเกิดความพึงพอใจ

4. จัดวางระบบพัฒนาการจัดการด้านการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการปฏิบัติให้มีการทดลอง การศึกษาค้นคว้า การสอนรูปแบบต่าง ๆ ดำเนินการพัฒนาระบบห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน คือ ห้องสมุดรายวิชา จัดระบบ “ศูนย์สื่อสารการเรียนการสอน” ในห้องรายวิชา ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวด การแข่งขัน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาจัดระบบให้ความรู้ด้านข่าวสารวิชาชีพข้อมูลสถิติที่เป็นปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นระยะโดยการจัดป้ายนิเทศ นักเรียนได้อ่าน จดบันทึกเป็นความรู้เสริมการเรียนการสอนในห้องเรียน

5. ดำเนินการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีระบบการสร้าง ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ จัดให้มีการดำเนินงานจัดทำสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียน โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ

6. จัดให้มีระบบควบคุม ติดตามดูแล การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนและการประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดให้มีการติดตามประเมินผลการเข้าสอนของครู การปฏิบัติงานของครูด้วยข้อมูลสถิติ การเข้าสอนรายวัน เก็บข้อมูลสถิติรายวัน รวบรวมในรอบสัปดาห์และติดตามผลดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงานตามแบบประเมินผลของสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง มีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบ วิเคราะห์ผลการสอบ

7. จัดระบบพัฒนาครูผู้สอน เพื่อส่งเสริมความรู้และความก้าวหน้า จัดประชุมนิเทศและนิเทศภายในการปฏิบัติงานวิชาการ จัดประชุมปฏิบัติการก่อนเปิดภาคเรียน โดยใช้วิทยากรทั้งภายในและภายนอก ให้คณะครูได้เรียนรู้ ได้ประชุมปฏิบัติการ โดยการทำงานวางแผนการสอนร่วมกัน จัดทำบันทึกการสอนร่วมกัน จัดทำสื่อการสอน จัดให้คณะครูไปศึกษาดูงาน ไปทัศนศึกษา ส่งคณะครู-อาจารย์ไปเข้าประชุมสัมมนาเข้าฝึกอบรม หรือไปศึกษาต่อ จัดทำเอกสารวิชาการ เอกสารส่งเสริมความรู้และแนวปฏิบัติ เอกสารประกอบกรเรียนการสอนรายวิชาของครูผู้สอนและติดตามประสานประโยชน์ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาให้ครู-อาจารย์ นิสิต นักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ได้ถูกต้องครบถ้วนด้วยความราบรื่นเรียบร้อย

การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษาหรือบริหารโรงเรียน เพราะในปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้น ในด้านการศึกษาที่เช่นเดียวกัน เช่น หลักสูตร เนื้อหา วิธีการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้อง

ปรับปรุงและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้ทันกับวิทยาการที่ก้าวหน้า สถานศึกษาใดที่ตั้งขึ้นมาแล้วไม่ค่อยปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอนเลย โรงเรียนหรือสถานศึกษาแห่งนั้นย่อมต้องล้มสมัย เพราะวิทยาการต่าง ๆ ได้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้งดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารในฐานะผู้รับผิดชอบในโรงเรียนจึงต้องพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะป็นด้านเนื้อหา วิธีสอน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนผู้บริหารจะต้องติดตามดูอย่างใกล้ชิด และให้คำแนะนำหรือวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

सनััน มีลัศัยัธรรม (2540 : 198) ใหัความหมายของการนิเทศการเรียน การสอนว่าการนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา

1. การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น นอกเหนือจากศึกษานิเทศก์โดยตรงแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่ จะเป็นผู้ทำหน้าที่ได้ดีที่สุด โดยทำงานร่วมกับครู เพื่อช่วยเหลือแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งที่จะได้ทำกรนิเทศได้แก่สิ่งต่อไปนี้

- 1.1 เกี่ยวกับแผนการสอนและการปฏิบัติตามแผน
- 1.2 เกี่ยวกับการควบคุมนักเรียนและระเบียบวินัยในห้องเรียน
- 1.3 เกี่ยวกับวิธีการสอนโดยใช้เทคนิคใด เหมาะสมหรือไม่มีการจัด

กลุ่มนักเรียนอย่างไร

1.4 การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อจูงใจให้เด็กเกิด การเรียนรู้เหมาะสมเพียงใด

1.5 การบันทึกและรายงานผลการเรียนมีความเหมาะสมเพียงใด

2. การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียน การสอนและการทำงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ครูมีความจำเป็นต้องแสวงหาและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของบริหารที่จะต้องจัดดำเนินการให้มีการฝึกอบรมขึ้นเพราะการฝึกอบรมช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ ของตนเองดีขึ้น เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานการประชุมอบรมจะช่วยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นช่วยไม่ให้ครูเป็นคนล้มสมัยไม่เฉื่อยชา มีความกระตือรือร้นใน การทำงาน นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่คณะครูด้วย

สำหรับการส่งเสริมการฝึกอบรมครูให้มีสมรรถภาพในการทำงานนั้น อาจปฏิบัติได้ดังนี้

1. ศึกษางานไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน
2. ปฐมนิเทศและประชุมชี้แจง
3. ให้ทำงานในฐานะผู้ช่วย
4. ให้ฝึกงานโดยมอบหมายให้ปฏิบัติจริง ๆ
5. ส่งเข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้น
6. ส่งไปศึกษาต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศ
7. ส่งไปเรียนบางวิชาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันต่าง ๆ บางเวลา
8. มอบหมายตำแหน่งหน้าที่พิเศษให้ทำ
9. ให้การนิเทศภายใน
10. ประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน
11. จัดประชุม อบรม หรือสัมมนาครูหัวหน้าหมวดวิชาหรือครูใน

แต่ละสายวิชา

12. ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการที่สำคัญอย่างหนึ่ง เฉพาะสภาพสังคมความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสถานการณ์รอบ ๆ ตัว เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ของโลกตลอดเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

3) ด้านการวัดผลการประเมินผลและการเทียบโอน

การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างไม่ออก และมีความสำคัญต่อการวัดผลการศึกษา ทำให้ทราบถึงการพัฒนาของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร มีจุดบกพร่องตรงไหน มากน้อยเพียงใด รวมทั้งตัวผู้สอนด้วย เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้

สมบุรณ์ ดันยะ (2545 : 10 – 11) กล่าวว่า การวัดผลการศึกษา (Educational Measurement) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวน ปริมาณ อันดับหรือรายละเอียดของคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็น

หลักในการวัดกระบวนการดังกล่าวจะทำให้ได้ตัวเลขหรือข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ใช้แทนจำนวน และลักษณะที่เกิดขึ้น จากความหมายนี้แสดงว่า การวัดผลการศึกษจะต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเป็นระเบียบแบบแผน มีเครื่องมือ มีผลการวัดเป็นตัวเลขหรือ เป็นรายละเอียดที่จะนำไปใช้บรรยายบอกจำนวนหรือระดับของสิ่งที่ถูกวัด

กิ่งวาล เทียนกัณฑ์เทศน์ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการวัดผลว่า หมายถึงกระบวนการบอกปริมาณหรือคุณภาพสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ใดๆ ที่ตกลงกันได้แล้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่จะวัดและวัตถุประสงค์ของการวัด

จากความหมายของการวัดผล สามารถสรุปได้ว่าการวัดผลเป็นกระบวนการบอกคุณลักษณะของสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ ออกมาเป็นตัวเลขเชิงปริมาณ ดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดผล เพื่อนำตัวเลขเชิงปริมาณที่ได้ไปใช้ในการบรรยายต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538 : 59) การประเมินผล หมายถึงกระบวนการตัดสินใจ คุณค่าของวัตถุ เหตุการณ์หรือบุคคล โดยวิเคราะห์จากข้อมูลซึ่งได้มาจากการวัด และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) ว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา และจะต้องสอดคล้องกับ

จุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ โดยทั่วไปมักจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้ (กรมวิชาการ. 2540 : 108)

1. การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบความรู้พื้นฐานและเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญที่ครูต้องประเมินก่อนเรียนเพื่อดูว่านักเรียนส่วนมากมีความรู้พื้นฐานหรือไม่ หรือมีพฤติกรรมก่อนการเรียนอย่างไร เพียงใดพร้อมที่จะเรียนต่อไปได้หรือไม่ เพราะนักเรียนย่อมมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ครูควรสอนเพิ่มเติมก่อนการเรียนเรื่องนั้น ๆ

2. การประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขการเรียนเป็นการประเมินผลที่ใช้ระยะเวลายาวนานตลอดภาคเรียนและมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการประเมินผลในระบบอิงเกณฑ์วิธีนี้ ต้องประเมินผลหลังการสอนจบแต่ละ

บทเรียน หรืออาจจะประเมินผลสอดแทรกไปกับการเรียนการสอน เรียกว่า การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) โดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในแต่ละบทเรียนเป็นหลัก เพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือปรับปรุงซ่อมเสริมให้กับนักเรียน นอกจากนี้อาจนำผลการวัดไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินผลการเรียนปลายภาคเรียนด้วย

3. ประเมินผลหลังเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผลการเรียน

ครูผู้สอนต้องประเมินผลให้ครอบคลุมทุกเนื้อหาและทุกจุดประสงค์ อาจทำเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ๆ หรือพฤติกรรมที่นักเรียนพึงมีเมื่อสิ้นภาคเรียนแล้วหรือจุดประสงค์ปลายทางที่เป็นตัวแทนของจุดประสงค์ทั้งหมดมาประเมิน เพื่อจะดูผลการเรียนโดยสรุปว่าเป็นอย่างไร หรือนักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด เรียกว่า การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

สมนึก กัททิยธนี (2541 : 3) กล่าวว่า การประเมินผลทางการศึกษา หมายถึง การตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง

สมบูรณ์ ดันยะ (2545 : 11) ได้กล่าวเพิ่มอีกว่าการประเมินผลทางการศึกษา โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- 1) ผลการวัด (Measurement) ทำให้ทราบสภาพความจริงของสิ่งที่จะประเมินว่ามีปริมาณเท่าไร มีคุณสมบัติอย่างไร เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณา
- 2) เกณฑ์การพิจารณา (Criteria) ในการที่จะตัดสินหรือสรุปว่าสิ่งใดดีแล้วใช้ได้หรือไม่นั้น จะต้องมีเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับใช้เปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้จากการวัด
- 3) การตัดสินใจ (Decision) เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ ทั้งนี้ การตัดสินใจที่ดีต้องอาศัยการใช้วิจารณญาณ พิจารณาอย่างถี่ถ้วน ทุกแง่มุมและการกระทำอย่างยุติธรรม โดยอาศัยสภาพและความเหมาะสมต่างๆ ประกอบ

จากความหมายและองค์ประกอบของการประเมินผลทางการศึกษา พอสรุปได้ว่าการประเมินผลทางการศึกษา หมายถึง การตัดสินสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการวัดผล การศึกษาโดยอาศัยเกณฑ์เข้าช่วยในการตัดสินนั้นๆ การตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ อย่างไร นั้นต้องพิจารณาทุกด้าน จึงจะทำให้การประเมินผลทางการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประเมินผลที่จะทำให้รู้ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงก็คือ การประเมินตามสภาพจริง

4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บัญชา อึ้งสกุล (2541 : 59-60) ได้กล่าวว่า การนำผลการวิจัยไปใช้ปฏิบัติ มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของชาติได้นั้น จำเป็นที่หน่วยงานทุกหน่วยงานได้มีการส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยให้มีการกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานทางการศึกษา เพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาหรือแก้ปัญหาทางการศึกษาที่กำลังประสบอยู่ ซึ่งผู้บริหารทุกระดับต้องมีการสร้างบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการวิจัยทางการศึกษา จนกระทั่งเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น ได้แก่

1. ทุก ๆ หน่วยงานการศึกษาจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการนำเทคนิคการวิจัยนำหน้าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างแท้จริง
2. หน่วยงานต้นสังกัดที่มีโรงเรียนอยู่ในความควบคุมจะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักที่ชัดเจนว่าการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนบนพื้นฐานของผลการวิจัยเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่จะละเลยไม่ได้
3. ผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและช่วยให้ครูเกิดความต้องการในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน
4. การเน้นให้ทุก ๆ หน่วยงานทางการศึกษาดังแต่ระดับผู้บริหารตลอดจนถึงระดับผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยในทุก ๆ สถาบันการศึกษา
5. การให้มีการอบรม ประชุม สัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจกับครูอาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการของการวิจัยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
6. การให้ความสำคัญต่อครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้ โดยการเผยแพร่เกียรติคุณของครูผู้ทำการวิจัย การคัดเลือกผลการวิจัยที่ดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษา และประเทศ

7. การให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย
8. การจัดให้มีชมรมครูผู้ทำวิจัยและนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น
9. การจัดทำเอกสารเป้าหมายของการดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายการวิจัย ชี้แจงให้ผู้อยู่ในเครือข่ายการวิจัยทุกระดับทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจในการทำงานวิจัย
10. การสร้างระบบการประสานงานของเครือข่ายการวิจัยที่ชัดเจน โดยพิจารณาถึงปัญหาอุปสรรคและความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติ และระดับบริหารในแต่ละหน่วยงานการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

วัลลภ กันทรพย (2541 : 55) ได้กล่าวว่า ถ้าเราจะส่งเสริมหรือริเริ่มให้มีการวิจัยในสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทสำคัญทั้งในการริเริ่ม และดำเนินการ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ และนำผลการวิจัยไปใช้จริง หรือไม่ก็พยายามศึกษาผลงานวิจัยที่เขาทำอยู่แล้ว และนำมาใช้ในงานของตน เพื่อให้การส่งเสริมประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรกระตุ้น ชี้นำ หาทางเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยให้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ติดตาม แสดงความสนใจ ตลอดจนรับทราบ ผลการวิจัยหรือผลการศึกษางานวิจัยของเขา นอกจากนี้ผู้บริหารเองควรฝึกให้เป็นผู้ที่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหรือหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ใช่แต่ความคิดเห็นของคนแต่ผู้เดียวลงมือทำวิจัยหรือริเริ่มให้มีการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนางาน หรือสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงภาพรวมงานเชิงบริหารหรืองานอื่น ๆ ที่ผู้บริหารต้องดูแล ในการทำวิจัยนั้นอาจลงมือทำเองในฐานะผู้วิจัย หรือแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นวิจัยโดยผู้บริหารเป็นผู้ร่วมคิดและตัดสินใจ คณะทำงานเป็นผู้ลงมือทำ แต่ผู้บริหารต้องรับรู้ผลวิจัยและเป็นผู้นำผลวิจัยนั้นไปใช้ทั้งโดยตรงหรือส่งต่อให้ผู้ร่วมงานใช้

ยุทธนา ปฐมวรชาติ (2544 : 59) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่ต้องจัดทำควบคู่กับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ที่ครูต้องใช้บูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ในการคิดค้นวิธีสอน สื่อ หรือนวัตกรรมต่าง ๆ ผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานของการวิจัยในการประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 19) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ว่าการส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในปัจจุบัน เพราะการเตรียมการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง ทั้งสภาพนักเรียนและวิธีการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ วิจัย ในการพัฒนากระบวนการต่าง ๆ

5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการสอนไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2539 ข : 25) กล่าวถึง การส่งเสริมพัฒนาสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาฯ และวัฒนธรรมเขตการศึกษาและกรมต้นสังกัด มีหน้าที่พัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือสำหรับนักเรียน จัดทำสื่อ อุปกรณ์ ทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกรายวิชา เพื่อเสริมประสบการณ์ทุกระดับชั้นให้สอดคล้องกับสื่อการเรียน การพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคมในแต่ละท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 12) กำหนดว่าสื่อที่ดีและเหมาะสมแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียนของจริง สถานการณ์จริง รองลงไปคือ ภาพ หรือสถานการณ์จำลอง สื่อการเรียนการสอนอาจเป็นสื่อที่ช่วยจูงใจให้นักเรียนสนใจบทเรียนหรือทำให้เรียนรู้บทเรียนง่ายขึ้น ช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึง คือ การใช้สื่อที่สอดคล้องเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

ขวัญเรือน แสบงบาล (2541 : 175) กล่าวว่าสื่อการสอนมีความสำคัญ คือ

1. กระตุ้นความสนใจของนักเรียนต่อเรื่องที่จะเรียน
2. ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
3. ช่วยให้ประสบการณ์เป็นรูปธรรมแก่นักเรียน
4. ช่วยให้เรียนรู้ได้เร็ว
5. ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี
6. ช่วยสร้างสถานการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายทางการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมานั้น ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้หลายประการ ส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีคลื่นความถี่ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุ โทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา

ทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อทุกประเภท พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษานี้ได้ให้ความสำคัญต่อสื่อเพื่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากทั้งสื่อที่เป็นสื่อทั่วไปและสื่อที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษาของครู อาจารย์ที่จะต้องจัดหาไว้ให้แก่ผู้เรียน

บทบาทของสื่อการเรียนการสอน

- 1) เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน

ในสภาพของการเรียนการสอนปัจจุบันนี้ มีแนวคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้เกิดขึ้น เช่น เป้าหมายการเรียนการสอนเปลี่ยนจากการสอนของครู- เป็นการเรียนของนักเรียน การเรียนรู้มีหลายวิธีการ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนหลายๆ อย่างเพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นปัจเจกบุคคลของนักเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นไปเพื่อ จุดประสงค์ของการเรียนรายบุคคลมากกว่าจะเป็นกลุ่ม และการเรียนการสอนเริ่มมีระบบมากขึ้น มีการใช้แผนการสอนอย่างเป็นระบบ ครูผู้สอนจะต้องรู้จักวางแผนการเรียนการสอนของตนเอง นั่นคือครูจะต้องรู้จักกระบวนการวางแผนการเรียน

การสอนด้วย และในกระบวนการวางแผนการเรียนการสอนนั้นการพิจารณาใช้สื่อการเรียนการสอนก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

จะเห็นได้ว่าแม้แนวคิดใหม่ๆ จะเกิดขึ้น แต่สื่อการเรียนการสอนก็ยังคงความสำคัญอยู่มากและจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะบทบาทของครูเปลี่ยนไปจากผู้ให้ความรู้เป็นผู้แนะนำความรู้จากสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ สื่อการเรียนการสอนกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้สำหรับกระบวนการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือจำเป็นที่ต้องใช้เพื่อการเรียน การสอนดำเนินไปราบรื่นได้ผล อีกทั้งในปัจจุบันสื่อการเรียนการสอนก็มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ครูพูดหรืออธิบาย (ซึ่งถือเป็นสื่อการเรียนชนิดหนึ่ง) หนังสือเรียน สื่อที่เรียนด้วยตนเอง หนังสือเสริมประสบการณ์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ตลอดจนสื่อโสตทัศน ซึ่งได้แก่ เทป วีดีโอ สไลด์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

2) มีหลายรูปแบบในการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์ การเรียนการสอน ซึ่งก็แน่นอนว่าจะต้องมีความกว้างขวาง หลากหลาย หลายข้อ หลายประการ ให้ทั้งรู้จดจำ คิดเป็นและทำเป็นด้วย การที่นักเรียนจะบรรลุจุดประสงค์หลายๆ อย่างได้นั้นครูจะใช้วิธีบอกหรืออธิบายอย่างเดียว หรืออ่านจากหนังสือเรียนอย่างเดียว นักเรียนคงจะไม่บรรลุจุดประสงค์ นั่นคือเกิดความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่หลากหลายนรูปแบบ ซึ่งมีความเหมาะสมกับนักเรียนและมีระบบสร้างหรือการพัฒนาตามกระบวนการสร้าง พัฒนาสื่อการเรียนการสอนนั่นเอง

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียน การสอน และการบริหารงานวิชาการ
- 2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนา
งานด้าน วิชาการ
- 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5) การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี
เพื่อการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สรุปได้ว่า สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้า พัฒนา และนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง

6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ มุมหนังสือ หรือป้ายประกาศห้องสมุด ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ และมีผู้ให้ความหมายและกำหนดกิจกรรมของห้องสมุดไว้ ดังนี้

ฝ่ายบริการทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม (2545 : 4 – 8) ได้กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้ แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้านและประสบการณ์อื่นๆ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 – 23 และหมวด 9 มาตรา 63 – 64 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ และเทคโนโลยีการศึกษาที่เน้นบทบาท และความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

อาคม จันทสุนทร และคนอื่นๆ (2538 : 18) กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาการเป็นที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ใช้ค้นคว้าเพิ่มเติม

สนอง เครือมาก (2539 : 1225) กล่าวว่า ห้องสมุด หมายถึง ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทุกระดับมีเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา โดยใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลาง

เจลิยว พันธุ์สีดา (2539 : 13-14) ว่าบทบาทห้องสมุดในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องมีดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาทุกระดับมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญสรุปได้ว่า

1.1 ระดับอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก

1.2 ระดับประถมศึกษา มุ่งพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติ

ปัญญาให้มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

1.3 ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมคนเข้าสู่อุดมศึกษาและสร้างนักวิชาชีพระดับกลางให้แก่ประเทศชาติ

1.4 ระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างนักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง

2. ด้านส่งเสริมการเรียนการสอนตลอดชีวิต เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญในสาขาวิชาต่าง ๆ และรู้วิธีศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้หลากหลายให้กว้างขวางและลึกซึ้งด้วยตนเองต่อไป

3. ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการศึกษา ค้นคว้า เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน การอ่านจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ความรู้ทั้งหมด

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางรวมแหล่งวิชาการ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการบริการเป็นการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดหรือผู้รับบริการ โดยมีบรรณารักษ์ที่รับผิดชอบ

7) ด้านการนิเทศการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลในสถานศึกษา ผู้บริหารเลือกใช้วิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่ง การนิเทศภายในโรงเรียนได้มีผู้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

สนอง เกรือมาก (2539 : 122) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศภายในว่าเป็นการร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการเรียนการสอนของครูเพื่อให้มีคุณภาพที่มีความสำคัญและความจำเป็นดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูปรับปรุง หรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพอันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

2. ช่วยให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

3. เป็นการช่วยให้ครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ

กรมวิชาการ (2540 : 1) กล่าวว่า การนิเทศก่อให้เกิดการพัฒนาคนเพื่อพัฒนางาน โดยการเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติงานในภาวะปกติของตนเอง ประเมินตนเองและพัฒนาผลงานมีคุณภาพสูงขึ้นอยู่เสมอด้วยตนเอง

กรมวิชาการ (2541 : 192) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้

3 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการแนะนำช่วยเหลือให้คนในองค์กรนั้น ๆ มีความรู้ความสามารถในการทำงานมากขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือสร้างสรรค์วิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความเข้าใจในการทำงานรวมทั้งความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนและสังคม

กรมวิชาการ (2541 : 87) กล่าวว่า การนิเทศภายในที่ประสบผลสำเร็จจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายจะร่วมมือกันในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพนั้น ขึ้นชมกับความสำเร็จของตนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หัวใจของการนิเทศภายในนั้นคือการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทันสมัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 135) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้ การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่โรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไปในพื้นที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งครูมีความก้าวหน้าในอาชีพและผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 7) ได้กำหนดไว้ว่าการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครูเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศได้กระตุ้น ชี้แนะ ทำทนายใน 3 ระดับ คือ การร่วมคิด การร่วมทำ การสนับสนุน ข้อมูล เพื่อให้ครูพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นอยู่เสมอตามความต้องการที่แท้จริงของการพัฒนา ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นกลยุทธ์สำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 52-53) กล่าวว่า หลักการนิเทศภายในมีหลักเกณฑ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องดำเนินไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนการนิเทศ
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาครูของโรงเรียนและสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู
4. เป้าหมายสำคัญในการนิเทศ ส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อให้เป็นครูระดับมืออาชีพ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนิเทศภายใน สรุปได้ว่า งานนิเทศภายในมีประโยชน์ คือ ทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างตรงเป้าหมายและกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและกระทบต่อการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว บุคลากรมองเห็นความสำคัญและปฏิบัติงานได้โดยเน้นที่คุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก

8) ด้านการแนะแนวการศึกษา

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการแนะแนว ดังนี้

เทพชัย แฝงพงษ์ (2539 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การแนะแนวหมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีช่วยเหลือบุคคล เพื่อช่วยให้บุคคลรู้จักเข้าใจตนเอง รู้ชอบความสามารถ ความถนัด ความสนใจและคุณลักษณะอื่นๆ ของตนเองได้อย่างถูกต้องเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างฉลาด สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2543 : 349) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวว่า การแนะแนวเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่า ตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาด้านใดประกอบอาชีพหรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

เกษม วัฒนชัย (2544 : 1 – 2) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแนะแนวซึ่งเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อม ในด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักเป้าหมายของชีวิต สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เพื่อนำสู่คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ดังนั้น การแนะแนวจึงมี บทบาทสำคัญในการสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ กล่าวคือ สร้างคนให้คนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างงาน คือ ให้คนรู้ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของตน และข้อมูลอาชีพ ตลอดจนสามารถสัมพันธ์ตนเองกับอาชีพได้อย่างถูกต้อง มีการฝึก

งานอาชีพหรือมีประสบการณ์ในงาน มีคุณลักษณะพื้นฐานที่จะเป็นในการประกอบอาชีพ ประสบความสำเร็จ สร้างชาติ คือ ให้คนมีความรู้ทางวิชาการ (ทฤษฎี) มีทักษะทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม เอื้ออาทร สมานฉันท์และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม

กรมวิชาการ (2544 : 5-6) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และ พัฒนาศักยภาพของตน สร้างเสริมทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ทางเชิง พหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษา ในด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

จากความหมายของการแนะแนวดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการที่จะ ช่วยให้ผู้คนรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญกับ ปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตใน อนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องและปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี ประสบความสำเร็จใน การดำเนินชีวิต กระบวนการแนะแนวนี้นี้จัดขึ้น โดยกลุ่มบุคคลที่ผ่านการฝึกฝนมาแล้วอย่างดี ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการไปทุกๆ ด้าน และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2543 : 9-10) กล่าวถึงปรัชญาสำคัญของการแนะแนว กำหนดไว้ดังนี้

- 1) มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย เจตคติ ความรู้สึก สภาวะของจิตและอารมณ์ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และสติปัญญา
- 2) พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมมีสาเหตุมีรูปแบบที่แตกต่างกันและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งอาจจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้
- 3) มนุษย์ทุกคนย่อมมีปัญหา มีความคับข้องใจ และต้องการได้รับการช่วยเหลือยิ่งเป็นเด็กเพียงใดก็ต้องการความช่วยเหลือมากเพียงนั้น เพราะอ่อนต่อโลก ขาดประสบการณ์จึงมีความยุ่งยากที่จะต้องแก้ปัญหาตามลำพัง
- 4) มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ มีดีอยู่ในตัว เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงยิ่ง จะมีความสุขก็ต่อเมื่อมีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญาอย่างเต็มที่ หากได้รับการแนะแนวที่ถูกต้องจะสามารถช่วยตนเองให้พัฒนาเจริญงอกงามถึงขีดสุด ตลอดจนสามารถ ดำเนินชีวิตเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5) การแนะแนวยึดหลักเมตตาธรรม อาศัยความรัก ความหวังดีต่อกัน ยึดมั่นในความเป็นประชาธิปไตย เคารพกันตามเหตุผลและร่วมมือประสานงานกัน

6) การให้คำปรึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการแนะแนว ยึดหลักการว่าช่วยเหลือให้เขารู้จักการปรับตัวและสามารถนำตนเองช่วยเหลือตนเองได้ในโอกาสต่อไป

กมล ภู่งประเสริฐ (2545 : 28) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในด้านการแนะแนวการศึกษาไว้ดังนี้

1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

2) ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

3) ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4) ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

กรมวิชาการ (2545 :38 – 39) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการแนะแนวว่าจากการสังเคราะห์งานที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่แนะแนวของนักแนะแนวแขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้กำหนดขอบข่ายของงานแนะแนวไว้ 3 มิติ คือ

1) มิติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่นักแนะแนวจะให้บริการ ได้แก่ บุคคลทั้งที่เป็นเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงว่าการให้บริการแนะแนวนั้นต้องให้กับบุคคลทุกวัย โดยทั่วถึง

2) มิติที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ที่นักแนะแนวจะช่วยบุคคลแต่ละวัย ได้แก่ ด้านการศึกษา อาชีพ และส่วนตัว – สังคม นั่นคือ การแนะแนวต้องครอบคลุมทั้งการแนะแนวด้านการศึกษา การแนะแนวด้านอาชีพ และการแนะแนวด้านส่วนตัว – สังคม

3) มิติที่เกี่ยวข้องกับการกิจของนักแนะแนว ได้แก่ การกิจด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านวิชาการ ซึ่งหมายถึงว่า นอกจากนักแนะแนวจะให้บริการทั้ง 5 แก่ผู้รับบริการ อันได้แก่ บริการศึกษา รวบรวมข้อมูลรายบุคคล บริการสนเทศ บริการปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามและประเมินผลแล้วนักแนะแนวยังต้องมีหน้าที่ในการจัด

การหรือบริหารงานแนะแนวให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ กับต้องทำการวิจัยเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ทางการแนะแนวมาพัฒนาของตนเองด้วย

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
 - 2) ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
 - 3) ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
 - 4) ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ ด้านแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา
- จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา สรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญกับปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้อง และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างดี ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

9) ด้านการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การประกันคุณภาพ
 - อารีรัตน์ วัฒนสิน (2540 : 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การปฏิบัติทั้งหมดตามระบบและแผนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทุกคนเชื่อมั่นว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการมีคุณภาพตามที่ต้องการ
 - สงขล ลักษณ์ (2541 : 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ คือ การวางแผน และการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์
 - อุทุมพร จามรมาน (2541 : 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การระบุนความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในการดำเนินงานหรือกระบวนการที่จะพัฒนาคุณภาพของผลผลิตหรือบริการให้ได้มาตรฐานที่กำหนด

2. การประกันคุณภาพการศึกษา

กษมา วรธรรม ณ อุรุชา (2541 :16) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นในงานประถมศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษาจะบรรลุจุดหมายสำคัญ คือ เด็กได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาอย่างน้อยในระดับพื้นฐานที่เด็กไทยทุกคนพึงได้รับและมีโอกาสพัฒนาไปจนเต็มศักยภาพของแต่ละคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 2) ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) กับการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) สองคำนี้มักใช้แทนกันอยู่เสมอ ความแตกต่างในคำสองคำนี้อยู่ที่การสื่อความหมายถึง วิธีการในเรื่องคุณภาพ การควบคุมคุณภาพมีแนวความคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การแก้ไข” ขณะที่การประกันคุณภาพมีแนวความคิดอยู่บนพื้นฐานของ “การป้องกัน” ในด้านการให้คำนิยามของคำ “คุณภาพ” การควบคุมคุณภาพให้ความหมายว่าเป็นเรื่องของความดี ความงาม แต่การประกันคุณภาพให้ความหมายในแง่มุ่งของการบรรลุความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า (นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม) และสอดคล้องกับวิถีชีวิต การประกันคุณภาพจึงเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่เปลี่ยนมิติจากการเป็นผู้มีอำนาจกำหนดคุณภาพ และผู้ควบคุมคุณภาพมาเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพ การศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน

3. วัตถุประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ (2539 ก : 3) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพว่า

3.1 เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

กลาง

3.2 เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนไปสู่มาตรฐาน

3.3 เพื่อกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นรับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่ และให้ท้องถิ่นเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

4. หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

4.1 กระจายอำนาจในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียน

4.2 ให้คณะกรรมการตามกฎหมาย ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. นโยบายการประกันคุณภาพศึกษามีดังต่อไปนี้

5.1 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมกัน

5.2 ส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน

5.3 สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างเสรีภาพในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพของส่วนภูมิภาคกับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด

5.4 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กรมวิชาการ (2539 ข : 6) กล่าวถึงการบริหารระบบคุณภาพ (Quality Management) ให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อมุ่งมั่นที่จะให้ได้การรับรองคุณภาพมาตรฐาน มีแนวทางดังนี้

1. การกำหนดโครงสร้างบริหาร (Organization Structure) กำหนดนโยบายคุณภาพ

2. จัดทำเอกสารชั้น 3 ระดับ คือ

2.1 คู่มือคุณภาพ (Quality Manual) (QM)

2.2 คู่มือขั้นตอนการดำเนินงาน (Procedure Manual) (PM)

2.3 คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Instruction) (WI)

3. มีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ในกระบวนการต่าง ๆ มีการแก้ไขและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

4. มีการควบคุมคุณภาพ โดยการตรวจสอบติดตามคุณภาพ (Quality Audit) โดยการประเมินตนเอง (School Self Evaluation) ประเมินโดยคณะบุคคลภายนอก (External Quality Audit)

5. มีการฝึกอบรมทั่วถึงทุกระดับของบุคลากรในระบบคุณภาพ

6. ทุกคนตระหนักถึงเรื่องการทำงานอย่างมีคุณภาพ

(Quality Awareness)

7. บุคลากรรู้ถึงความรับผิดชอบของตนเอง (self Responsibility)

กรมวิชาการ (2539 ก : 14) ให้ความคิดเห็นว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะต้องนำจิตวิทยาของการเรียนรู้มาใช้ และจะต้องมีความเชื่อที่ถูกต้องว่าความรู้ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสร้างสมขึ้นไว้ด้วยตัวของตัวองหาใช่สิ่งที่รับมาจากผู้อื่นโดยตรง การเรียนรู้เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลใหม่กับความรู้เดิม ส่วนการสอนนั้น เป็นเพียงสิ่งที่จะช่วยอำนวยความสะดวกหรือช่วยให้กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงดังกล่าวเป็นไปโดยง่ายขึ้นเท่านั้น

กรมวิชาการ (2540 : 22) มีความเห็นว่า การประกันคุณภาพเป้าประสงค์ คือ เครื่องกำหนดภารกิจและการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงขององค์กรที่มีเป้าประสงค์ตรงกัน การแข่งขันจึงเกิดขึ้น จุดตัดสินของการแข่งขันทั้งหลายย่อมได้แก่คุณภาพ การปฏิบัติใด ๆ โดยคำนึงถึงคุณภาพอยู่เสมอ จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำเนินงานขององค์กร ทุกองค์กรควรมีความคิดในเรื่องการประกันคุณภาพ โดยมีรูปแบบ 3 ส่วน คือ

1. การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control) เน้นส่วนที่องค์กรจะต้องจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์กรประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการภายในด้วย

2. การตรวจสอบคุณภาพภายนอก (External Quality Auditing) เป็นกลไกการดำเนินการภายนอก ที่จะเข้าไปตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพที่องค์กรได้จัดให้มีขึ้นว่ามีการใช้ระบบอย่างมีคุณภาพเพียงใด

3. การประเมินผลการทำงาน (Quality Assessment) กลไกที่ต่อเนื่องจากการตรวจสอบดังกล่าวข้างต้น เป็นการประเมินผลระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์กรเป็นหลัก ไม่ได้เป็นการประเมินบุคคลแต่อย่างใด

คณัย เทียมพุด (2540 : 126) ให้คำนิยามคุณภาพ เรียกว่าการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เพราะค้ำค่าที่สุดใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด และสร้างความพึงพอใจอยู่ตลอดเวลาเพื่อผู้รับบริการ

พิเชษฐ์ นนทผละ (2541 : 22) กล่าวถึง นโยบายการจัดการศึกษา ข้อ 7 ว่า จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมกัน โดยมีเป้าหมาย 3 ประการคือ

1. มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการส่งเสริมเพื่อให้บรรลุมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2. มีองค์การรับผิดชอบการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ในระบบเครือข่ายจากส่วนกลางถึงส่วนภูมิภาคและโรงเรียน

3. ทุกโรงเรียนอยู่ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีมาตรการว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ระบบมาตรฐาน ระบบส่งเสริม และระบบการประเมิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พัฒนาคู่มือเครื่องมือในระบบประกันคุณภาพ จัดตั้งองค์กรรับผิดชอบดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในระบบเครือข่าย และพัฒนาบุคลากร เพื่อร่วมดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ (2542 : 2) กล่าวถึงขอบข่ายการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าการประกันคุณภาพการศึกษากับการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) นั้น การควบคุมคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนฐาน “การแก้ไข” ขณะที่การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐาน “การป้องกัน” การควบคุมคุณภาพมีความหมายว่า เป็นเรื่องของความดี ความงาม ความเป็นเลิศ แต่การประกันคุณภาพให้ความหมายในแง่มุ่งของความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า (นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม) และสอดคล้องกับวิถีชีวิตการประกันคุณภาพเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อาศัยซึ่งกันทุกคนรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ต้องมีร่วมกัน เพื่อผลผลิตเป็นไปตามคุณภาพที่วางไว้ หลักการทั่วไปของระบบประกันคุณภาพมาจากแนวคิด 5750 เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพตัวหนึ่งของประเทศอังกฤษ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาระบบคุณภาพ ISO 9000 (มาตรฐานระบบบริหารคุณภาพ)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 ข : 12) ได้ประกาศนโยบายที่จะพัฒนาระบบการประถมศึกษา คือ ระบบที่เรียกว่า “4 ประกัน” โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตรวจสอบงานที่กำลังดำเนินอยู่ว่าไปถึงเป้าหมายหรือไม่ มีช่องว่างอยู่ที่ใด โครงการที่มีอยู่จะช่วยอุดช่องว่างได้หรือไม่ และมีความจำเป็นต้องพัฒนาด้านใดเพื่อเสริมในส่วนที่ขาดหายไป นโยบาย 4 ประกันมีดังต่อไปนี้

1. นโยบายประกันโอกาส

จุดเน้น การเกณฑ์เด็กในระดับประถมศึกษา ได้ครบถ้วนและลดการออกกลางคันให้เหลือน้อยที่สุด

ยุทธศาสตร์ ที่เสนอไว้ได้แก่ การปรับปรุงระบบข้อมูล การเกณฑ์เด็กเชิงรุก การศึกษาพิเศษ การพัฒนารูปแบบใหม่ ๆ และการปรับปรุงระบบสงเคราะห์เด็กงานที่ขอให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ

1. ปรับปรุงข้อมูลในเรื่องการเกณฑ์เด็ก การออกกลางคัน การอยู่รอดของนักเรียน การศึกษาเด็กค้อยโอกาส ให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน
2. ปรับปรุงการเกณฑ์เด็กในเกณฑ์และนอกระบบน้อยกว่าร้อยละ 50 ของปีที่ผ่านมา ลดการออกกลางคันเหลือน้อยกว่าร้อยละ 50 ของปีที่ผ่านมา
3. วางระบบการศึกษาพิเศษให้ครอบคลุมทุกกลุ่มโรงเรียน
4. ย้ำเน้นเรื่องความจำเป็นต้องช่วยผ่อนภาระผู้ปกครองและจัดระบบสงเคราะห์เด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. นโยบายประกันคุณภาพการศึกษา

จุดเน้น พัฒนานักเรียนและโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน
ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การปฏิรูปการเรียนการสอนและการปฏิรูปการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งที่เรียกว่าหลักสูตรซ่อนเร้น (Hidden Curriculum) การเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน สื่อมวลชน
งานที่ต้องดำเนินการให้เห็นผล

1. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ซึ่งจะมีหลัก 4 ส่วน คือ
 - 1.1 การกำหนดมาตรฐานของนักเรียน โรงเรียน และการจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน
 - 1.2 การจัดระบบประเมินและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานภายในกลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด

1.3. การประเมินมาตรฐานโรงเรียนและการจัดทำแผนพัฒนา
โรงเรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน

1.4 การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการประเมิน
นักเรียนทุกคน เริ่มจากประถมศึกษาปีที่ 2 (เน้นสุขภาพ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ กระบวนการ
คิดและเจตคติต่อการเรียนรู้

1.5 การพัฒนาโรงเรียนให้เข้าสู่มาตรฐานเพื่อรับการประเมิน
ต่อไป

2. การปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 ทำความเข้าใจและพัฒนาแกนนำในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้
และการปฏิรูปการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถศึกษาหรือ
ตรวจสอบได้จาก

2.1.1 โรงเรียนมีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการชัดเจนขึ้น

2.1.2 ผู้บริหาร โรงเรียนเกิดแนวคิดในการพัฒนางาน

2.1.3 ผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครู ตระหนักและร่วมมือ

พัฒนางานวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง

2.1.4 ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา สรุปได้ว่า เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
การปฏิรูปการเรียนการสอนและการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน
ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา

10) ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ
เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งมีหน่วยงานที่กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการแก่
ชุมชน ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2545 : 57 – 59) ได้กล่าวถึงการบริการงานวิชาการ
แก่ชุมชนว่า การบริการวิชาการ คือ มีโครงการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชน การจัด
นิทรรศการทางวิชาการ การให้ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการแก่ชุมชน

- ต้องการ
1. โรงเรียนจัดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะต้นและระยะยาวตามที่ชุมชน
 2. โรงเรียนร่วมกับหน่วยราชการอื่นๆ เช่น ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน
 3. มีโครงการบริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยให้ความรู้วิชาต่างๆ ที่ชุมชนต้องการ มีการจัดกิจกรรม จัดนิทรรศการทางวิชาการ การเชิญชวนชุมชนเข้ามาเยี่ยมชม
 4. การมีข้อมูลข่าวสารทางวิชาการสาขาต่างๆ แก่ชุมชน โดยจัดทำเป็นสารสันโรงเรียนส่งเผยแพร่แก่ชุมชน
 5. มีการบริหารวิชาการอย่างต่อเนื่องและสำรวจความสนใจของชุมชนเพื่อปรับปรุงการบริการให้ดีขึ้นเป็นที่น่าสนใจของชุมชนอยู่เสมอ

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
 - 2) จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น
 - 3) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทาง วิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
 - 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น
- กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในด้านวิชาการแก่ชุมชนดังนี้

1. การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้วชุมชนท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน สรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ชุมชน และท้องถิ่นได้รับความรู้ ความเข้าใจในวิทยาการความรู้ต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ในการดำเนินการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอาจทำได้โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

ธรรมรส โชติกุลขจร (2540 : 220) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า

1. การบริหารโดยมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารที่ผู้บริหารใช้ยุทธศาสตร์ระดมกำลังความคิด จิตใจ ให้เกิดพลังทางการบริหาร โดยพฤติกรรมการบริหารที่เอื้อต่อรูปแบบการบริหาร
 2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่องค์การจะได้ทั้ง มือ หัวใจ และความคิด เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพตามความคาดหวังทางการบริหาร โดยได้รับการพิสูจน์จากการวิจัยตามเงื่อนไขต่าง ๆ แล้ว
 3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมและให้ผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ตั้งแต่ระดับกลุ่มเล็ก ๆ จนกระทั่งกิจกรรมที่เป็นความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความหลากหลาย
 4. การนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ตัวผู้บริหาร บรรยากาศขององค์การ นิสัยและความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในองค์การ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 1 - 3) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนอันเป็นแนวทางการนำโรงเรียนไปสู่ความเป็นโรงเรียนในอุดมคติ โดยเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ดังนี้
- โรงเรียนจะพัฒนาได้ดี เกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ถ้าทุกฝ่ายทุกคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน รู้จักโรงเรียน เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งช่วยสนับสนุนทรัพยากรทั้งบุคคลและงบประมาณ

เงื่อนไขและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำศักยภาพของคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. โรงเรียนเข้าใจว่าภารกิจจัดการศึกษาเป็นของโรงเรียนเท่านั้น

3. โรงเรียนบริหารงาน โดยมีทรัพยากรการบริหารอย่างจำกัด

4. โรงเรียน องค์กรท้องถิ่น และชุมชนยังไม่ได้ร่วมมือกันในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

5. องค์กรท้องถิ่นและชุมชนเข้าใจว่าภารกิจจัดการศึกษาเป็นของโรงเรียนเท่านั้น

6. องค์กรท้องถิ่นและชุมชนยังไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

สภาพความสำเร็จการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. มีองค์คณะบุคคล ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู ประชาชน และบุคลากรในองค์กรในชุมชน ร่วมเป็นกรรมการโรงเรียน

2. คณะกรรมการโรงเรียนร่วมกันดำเนินการวางแผนบริหารและพัฒนาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การจัดกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ทั้งในและนอกโรงเรียน

4. ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าในการพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ

5. ผู้นำท้องถิ่น / ผู้ปกครอง และชุมชนยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1. จัดทำข้อมูล องค์กรท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในท้องถิ่น

2. ศึกษาบทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ ในชุมชน

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครู เข้าไปร่วมกิจกรรมขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนอย่างจริงจังเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความคุ้นเคยและความรู้สึกที่ดีต่อกัน

4. ประชาสัมพันธ์โรงเรียนเกี่ยวกับบทบาทและการให้บริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

5. ประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นและนำชุมชนร่วมกันในการคัดเลือกกรรมการโรงเรียน
6. แต่งตั้งกรรมการโรงเรียนและชี้แจงบทบาทรับผิดชอบให้คณะกรรมการเข้าใจอย่างชัดเจน
7. จัดกิจกรรม “ยกโรงเรียนให้ชุมชน” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน
8. จัดกิจกรรมเพื่อให้คณะกรรมการโรงเรียนมีความรู้สึกต้องการพัฒนาโรงเรียน เช่น พาไปศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและศึกษาจากการดูวิดีโอ เป็นต้น
9. คณะกรรมการ ร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนาโรงเรียน เช่น
 - 1) จัดทำแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน
 - 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
 - 3) ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การแสวงหาและให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งในและนอกโรงเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 68) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นไว้ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นเป็นการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันละกันเพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

12) ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ประเทศที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศในด้านการจัดการศึกษา ล้วนแต่ให้ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ทั้งสิ้น สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของไทย จากแนวคิดของนักการศึกษาของไทย ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า หากจะให้การศึกษามีประสิทธิภาพ ต้องให้ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ดังที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 13-16) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ ดังนี้

1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 38) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้

1. ดำรงและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นการดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาเพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับขอบข่ายการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบข่ายงานที่จะต้อง
ปฏิบัติอยู่ 12 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการ
การเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านพัฒนาระบบการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสาน
ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุน
งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2.5 ยุทธศาสตร์การบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ กำหนดยุทธศาสตร์ใน
การบริหารงานเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา 2552 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
จะเป็นหน่วยงานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรในวัยเรียน มีปัญญา มีคุณภาพ
มีศรัทธา และมีคุณธรรมอย่างทั่วถึง เพื่อเตรียมความพร้อมในการศึกษาต่อและการประกอบ
อาชีพ ให้ได้มาตรฐานระดับสากล

ยุทธศาสตร์การบริหารงาน

- 1) การประกันสิทธิและโอกาสการศึกษา
- 2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา
- 4) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนโดยใช้ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานวิชาการ ซึ่งมีโครงการที่ดำเนินการพัฒนา
เกี่ยวกับด้านวิชาการ ดังนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิชาการ และขยายเครือข่ายการทำวิจัย
แบบง่ายของบุคลากรต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2546

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้และผู้สนใจมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การทำวิจัยแบบง่ายและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิชาการ
- เพื่อขยายเครือข่ายการทำวิจัยแบบง่ายของครู ครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้
- เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้และผู้สนใจเสนอ คำโครงการวิจัยในชั้นเรียนเป้าหมาย

พัฒนาครูต้นแบบปฏิบัติการเรียนรู้และผู้สนใจ เข้าร่วมประชุม ซึ่งเป็น บุคลากรครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 80 คน ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอขามเฒ่า อำเภอห้วยเม็ก อำเภอหนองกุงศรี อำเภอท่าคันโท และ กิ่งอำเภอฆ้องชัย

วิธีดำเนินงาน

- จัดประชุม/เวทีวิชาการ เสนอผลงาน วันที่ 21 – 22 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีกิจกรรมดังนี้
- แสดงนิทรรศการผลงานการศึกษา ค้นคว้า วิจัยตามกลุ่มวิชา/สาระการเรียนรู้
- บรรยายให้ความรู้การทำวิจัยแบบง่าย
- นำเสนอผลงานในลักษณะ Symposium ในกลุ่มวิชาหลัก
- นำเสนอคำโครงการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อคัดเลือกผลงานดีเด่น
- ประเมินผล สรุป และรายงานผล

สรุปและอภิปรายผล

1. จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งหมด 144 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้สนใจ จำนวน 12 คน กลุ่มผู้นำเสนอผลงานวิจัยและคำโครงการวิจัย จำนวน 132 คน
2. ผลการคัดเลือกคำโครงการวิจัยดีเด่น ได้คำโครงการงานวิจัยดีเด่นจำนวน 4 เรื่อง พบว่า ผู้ที่เสนอคำโครงการวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีผลงานวิจัย และใช้งานวิจัย พัฒนาการเรียนการสอนอยู่แล้ว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2546 : 11 - 12)

2. โครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องงานวิจัยในชั้นเรียน

- เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” ร้อยละ 50 ของผู้อบรมทั้งหมดสามารถเขียนเค้าโครงงานวิจัย ในชั้นเรียนได้
 - เพื่อให้บุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” ร้อยละ 20 ของผู้เข้าอบรมทั้งหมดสามารถเขียนรายงานการวิจัย ในชั้นเรียนได้
- เป้าหมาย

อบรมปฏิบัติการบุคลากรเป้าหมายในโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ” จำนวน 50 โรงเรียน ละ 1 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2546 : 12)

แผนกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พ.ศ. 2546 - 2550 ได้กำหนดไว้ดังนี้

กลยุทธ์ระดับแผนงาน ข้อ 5 ส่งเสริมการนิเทศ เพื่อการนำเทคโนโลยี สื่อ นวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ระดับโครงการแยกเป็นรายข้อดังนี้

1. สนับสนุนการจัดทำ จัดหาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา
2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการใช้เทคโนโลยีร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2547 : 11)

จากนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนางานด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่มีนโยบายและโครงการที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ชานนท์ คັນขวิด (2542 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีใน 9 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ โดยส่วนรวมและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวม และเป็นรายด้านทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวม และเป็นรายด้าน จำนวน 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ โดยผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานมากกว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สุทธิเชษฐ์ พฤษวานิช (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษา และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและงานกิจกรรม การเรียนการสอน งานสื่อการสอน งานวัดผลและประเมินผลความพร้อมทางการเรียน งานการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และงานวางแผนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนงานแนวการจัดประสบการณ์ งานนิเทศการศึกษา งานการประชุมอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สตารัตน์ ศิริจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอน้ำพอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอน้ำพอง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

พงษ์สวัสดิ์ ธีรภักดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสหวิทยาเขตมхамงคลเครือข่ายโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสหวิทยาเขตมхамงคลเครือข่ายโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม รายด้าน ทั้ง 9 ด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ โรงเรียนสหวิทยาเขตมхамงคลเครือข่าย

โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านนิเทศภายใน ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน และด้านประชุมอบรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

สุวิทย์ ขาวนอก (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในจังหวัดหนองคาย พบว่า รวมทั้ง 7 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 4 ด้าน ที่มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังนี้ ด้านห้องสมุด ด้านการวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการเรียนการสอน ส่วนอีก 3 ด้านที่เหลือ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระดับปฏิบัติในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารกับครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เสน่ห์ สุวิธรรม (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเด่น : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในกิ่งอำเภอสระใคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สุภารัตน์ ชำกรม (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็น

อยู่ในระดับปานกลาง และ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติการสอนเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกด้าน

คำรง เสนาวัง (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านการนิเทศภายใน ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านงานห้องสมุด และ ด้านการวัดผลประเมินผล

สังคม คำดี (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน และ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธงชัย สุทธิระพินทุ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นต่อการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวม และรายด้านทั้ง 11 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ มีความเห็นต่อการดำเนินงานวิชาการไม่แตกต่างกันทางสถิติ

1.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กวิน (Gwyn. 2003 : 3912 - A) ได้ทำการสำรวจลักษณะของการเรียนรู้ที่จะสอนพรรณนากระบวนการที่นักศึกษาครูใช้ในการสร้างความเข้าใจ และการพัฒนาวิธีการสอนที่พวกเขาไม่เคยคุ้นเคยมาก่อน โดยใช้กรอบความคิดของกลุ่มสร้างสรรค์นิยมเชิงสังคม โดยเน้นไปที่กิจกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และวิเคราะห์ถึงสิ่งที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนแนวใหม่ และเป็นผู้ให้คำแนะนำในการวางแผนและจัดกิจกรรมหลังจากการสังเกตห้องเรียนแล้ว ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ช่วยให้นักศึกษาครูสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนแบบการร่วมมือได้เป็นอย่างดีแม้ว่าพวกเขาไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจากโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ นักศึกษาครูได้รับการสนับสนุนและแนวความคิดจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น การได้สนทนากับอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นครั้งคราว ช่วยให้พวกเขาสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจดังกล่าวได้ โดยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวความคิด และการค้นหาคำตอบของปัญหา การจัดกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ อย่างประสบผลสำเร็จ การแลกเปลี่ยนแนวความคิด และการแก้ปัญหาร่วมกัน และครูที่เลี้ยงให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนและการจัดการชั้นเรียน

คีฟ (Keefe. 2003 : 1613-A) ได้ศึกษาศูนย์การเรียนรู้วิถีทัศน์ว่าสามารถบูรณาการกับหลักสูตรการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างไร ศูนย์การเรียนดังกล่าวเป็นการถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิด โดยเชื่อมสัญญาณไปยังห้องเรียนทุกห้อง การบริการการเรียบเรียงตัดต่อวีดิทัศน์แก่นักเรียนและครู สร้างบทเรียนวีดิทัศน์ และชุดการประชุมวีดิทัศน์ซึ่งเป็นการเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ภาคสนาม พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ศูนย์การเรียนดังกล่าวได้สร้างสิ่งแวดล้อมแล้วทางการเรียนให้แพร่กระจายเพิ่ม และขยายการเรียนรู้เกิดขึ้นที่โรงเรียน วิธีการในการศึกษาขึ้นอยู่กับ Fourth Generation Evaluation ของ Guba และ Lincoln เพื่อพัฒนากรณีศึกษาการบูรณาการของการใช้ศูนย์การเรียน วิถีทัศน์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เน้นการใช้เทคโนโลยี การบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในศูนย์การเรียน วิถีทัศน์โรงเรียน ซึ่งใช้เวลาสังเกตนานกว่า 2 ปี ได้ถูกนำมากำหนดกรอบในการอ้างอิง สิ่งที่เกี่ยวข้องและประเด็นปัญหา ที่เป็นลักษณะของ Fourth Generation Evaluation ซึ่งขึ้นอยู่กับการสะท้อนความคิดเห็นของครูหลังจากที่ได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนของ

นักเรียนผ่านทางวีดิทัศน์ และความสัมพันธ์กับการเรียนของวีดิทัศน์กับการเรียนด้วยเทคโนโลยีรูปแบบอื่น ๆ

เทเรซา (Wong. 2002 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Science Curriculum Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของแต่ละโรงเรียน โดยใช้ความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การวิจัยนี้มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 7 โรงเรียน มีระยะเวลาในการดำเนินการ 1 ภาคเรียน วิธีดำเนินการได้ใช้แนวทางเชิงปฏิสัมพันธ์ผสมผสานอยู่ใน 3 ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร คือ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Implementing) และการประเมินผล (Evaluation) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 โรงเรียน มีความเหมาะสมกับจุดอ่อน จุดแข็ง และเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน คณะทำงานมีปฏิสัมพันธ์ในการร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อทั้งหลักสูตรและต่อวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา

ดู (Du. Abstract : 2002) เป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อที่จะพัฒนาสิ่งแวดลอม การเรียนรู้ภาษาด้วยระบบเครือข่าย ในการเรียนภาษาทางไกล โคนเน้นที่รูปแบบการพัฒนาระบบเครือข่ายการเรียนการสอนทางไกล รูปแบบการพัฒนานั้นได้รวบรวมเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกันซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนา เช่น สิ่งแวดลอมและส่วนประกอบพื้นฐานที่จะเป็นซึ่งเป็นตัวเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยระบบเครือข่าย รูปแบบการพัฒนานี้ได้รวบรวมเอาผู้เชี่ยวชาญจากที่ต่าง ๆ ร่วมมือกันในการพัฒนาสิ่งแวดลอมในการเรียนรู้ภาษา ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้ไม่เพียงแต่จะสนับสนุนการปฏิบัติการในห้องเรียนเท่านั้นแต่ยังคงมีประโยชน์สำหรับระบบเครือข่าย WWW ที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ใช้ห้องเรียนในประเทศจีนเพื่อพัฒนาระบบผลการศึกษาพบว่านักเรียนและครูเข้าใจถึงการใชระบบเครือข่ายในการเรียนรู้และยังได้ให้คำแนะนำในการพัฒนาสิ่งแวดลอมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยระบบเครือข่ายในอนาคตอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และตัวแปรสถานภาพคือผู้บริหารสถานศึกษา กับครู มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน

การวิจัยระดับการปฏิบัติงานวิชาการจะเป็นข้อเสนอแนะนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงาน
วิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY